

Teatriauhindade kandidaadid. Oli Draamateatri, Juhan Ulfsaki, Von Krahli ja Ugala aasta

Teatriaasta oli lopsakas ja mitmekesine, kuid puudu jäi silmapaistvalt tugevatest psühholoogilises laadis draamadest.

Parimad kunstniku- ja lavastajatööd ei olnud enam sõnalavastuste vaatlejate valida. Need ülesanded usaldati teatriliigiülesele ühisžüriile. Nii sooviti seni pahatihti draamavormi tähtsustamise poole kaldu auhindamisel teisigi teatrilaade paremini esile tõsta. Draamažüriile jäi seejuures peale näitlejapreemiade ka eriauhinna andmise võimalus. See lubas osutada rohkem tähelepanu uudsele ja värskele, tunnustada otsingulisust.

Teatriinimesi tunnustatakse ju ka publikumenu ja -auhindade kaudu. Neid kipub rohkem jaguma lõbusamas ja lihtsamis vormis ettevõtmistele. Teatriliidu žüriide asi on kõrgkunsti pärgamise kõrval leida pärleid ka esiti võõrastavana mõjuva, kummastavuses häirivagi teatrikeelega tööde seast. 2020. aasta nominatsioonide puhul torkabki lähiaastatega võrreldes meeldivalt silma, et traditsioonilise väärtustamise kõrval suhtuti vastuvõtlikumalt ka vähem harjumuspärastesse teatritegemisviisidesse.

Ühisžüriil jagus sõakust nomineerida lavastajaauhinnale Karl Saks, kelle isemoodi inimesse vaatavat „Planet Alexithymiat” pidasid arvustajad umbluuks. Silmatorkavalt omanäoline oli ka Lauri Lagle lihtinimest ja luulet lõimida püüdev ühtaegu argine ja metafüüsiline, räme ja snoblikult esteetiline „Sa oled täna ilusam kui homme”. Vormivärskus iseloomustab kõiki esiletõstetud lavastusi. Ka Endla „Tangot” ja Draamateatri intellektuaalset kassatükki „Lehman Brothers” ilmestab tugevate rollide ja hea partneritunnetuse kõrval teistegi lavavahendite kasutamise leidlikkus.

Brechtlik ühiskonnakriitilisus

Tähelepanuväärseim mullune lavastus oli brechtlikku ühiskonnakriitilist lähenemist nüüdisajastanud Von Krahli „Pigem ei”, mis nomineeriti auhinnale lavastaja- ja kunstikutöö ning arvukate osatäitmiste eest. Nii nagu üritasime märgata stanislavskilikkuse kõrval teistegi etenduskunsti vahendite õnnestunud kasutamist, oli näitlejaauhindadega puhul psühholoogilisuse, sotsiaalselt kõneka ekspressiivsuse, postdramaatilise teatri elementide ja tehnoloogia kaasamise oskuse jms hindmine heas tasakaalus.

Märgilisena torkab siin silma Priit Võigemasti Porfiri Petrovitš lavastuses „Kuritöö ja karistus”. Kirjandusloo üks

epl.delfi.ee

01.03.2021 07:02

Valle-Sten Maiste

31000

Etendusasutuste Liit
Tallinna Linnateater
Eesti Draamateater
Teater Vanemuine
Ugala teater
Endla teater
Rahvusoper Estonia
Eesti Rahvusballlett
Mare Tommingas
VAT Teater
Vaba Lava
Noorsooteater
Vene Teater
Rakvere Teatrimaja
Von Krahli Teater
Tartu Uus Teater
Kanuti Gildi Saal
Teater
Taivo Pahmann

süvapsühholoogilisemaid ja sõnaohtramaid karaktereid oli Ojasoo ja Semperi lavastuses väga võimas sõnateatris traditsiooniliselt teisejärguliste vahendite (video, keha, liikumine, popkultuuri laenud jms) toel. Mõjuvat omanäolisust ja teatri eri vahendite sümbioosi saime kogeda ka eriauhinnale nomineeritud Linnateatri „Inimese hääle” ja „Mul oli nõbu” (Henrik Kalmeti roll) jmt, samuti eriauhinnale kandideeriva Vaba Lava kuraatoriprogrammi lavastuste puhul.

Kahjuks oli mulluses teatripildis puudu silmapaistvalt tugevatest psühholoogilises laadis draamadest. Lummavate ambient-helidega kaunistatud atmosfääriga tõuseb nende seast esile eriauhinnale nomineeritud Andres Noormetsa „Valged põdrad”. Küll oli arvukalt osatäitmisi, mille psühholoogiline sisseelamine oli eriliselt kandeav või oli lavastaja suutnud juhatada näitleja kvalitatiivse hüppeni (Anu Lamp, Mirtel Pohla, Terje Pennie, Luule Komissarov, Arvi Mägi, Indrek Sammul, Tarvo Sõmer jpt).

Teatriaasta oli lopsakam kui auhinnalahtrid, mis ei mahutanud kaugeltki kõiki kuldseid vilju. Kuid nominatsioonidki annavad tunnistust sellest, et teatrimaastik on nii institutsionaalselt kui ka geograafiliselt mitmekesine ja lai. Draamateater püsib edukursil ning silmatorkavalt oli ka Juhan Ulfsaki, Von Krahli ja Ugala aasta. Ent suurte lavade kõrval leidis tugevaid ja vaimustavaid töid ka muuseumitest, kohalike ja harrastajaid kaasavast suveteatrist saarte perifeerias, Sveta baarist, märkasime osatäitmisi lastelavastustes jne.

- ÄÄREJUTT -

Eesti 2021. aasta teatriauhindade kandidaadid

Kandidaadid 2020. aasta loomingu või pikaajalise silmapaistva töö eest

Teatriligiülesed auhinnad

Žürii: Ott Karulin (esimees), Kristiina Garancis, Iir Hermeliin, Henri Hütt, Mae Kivilo, Kerri Kotta, Kaja Kreitzberg, Alvar Loog, Valle-Sten Maiste, Jaak Põldma, Anneli Saro ja Tatjana Voronina

Lavastajaauhind

Lauri Lagle – „Sa oled täna ilusam kui homme” (Von Krahli teater)

Karl Saks – „Planet Alexithymia” (Kanuti Gildi SAAL ja e’lektron)

Hendrik Toompere jr – „Lehman Brothers” (Eesti Draamateater)

Juhan Ulfsak – „Pigem ei” ([Von Krahli teater](#))

Ingomar Vihmar – „Tango” ([Endla teater](#))

Kunstnikuauhind

Laura Pählapuu – lavakujundus [lavastusele](#) „Lehman Brothers” ([Eesti Draamateater](#))

Siim Reispass – valguskujundus lavastustele „Sinust saab tantsija!” ([Sõltumatu Tantsu Lava ja e-lektron](#)) ja „Sa oled täna ilusam kui homme” ([Von Krahli teater](#))

Jaagup Roomet – kujundus [lavastusele](#) „Nad tulid keskööl” ([Tallinna Linnateater](#))

Petri Tuhkanen – valgus- ja videokujundus [lavastusele](#) „Kuritöö ja karistus” ([Eesti Draamateater](#))

Juhan Ulfsak ja Kairi Mändla – kujundus [lavastusele](#) „Pigem ei” ([Von Krahli teater](#))

Sõnalavastuste auhinnad

Žürii: Jaak Prints (esimees), Karin Allik, Rait Avestik, Mae Kivilo, Valle-Sten Maiste, Kaie Mihkelson ja Meelis Oidsalu

Meespeaosatäitja auhind

Henrik Kalmet – Deimantas lavastuses „Mul oli nõbu” ([Vaba Lava](#))

Indrek Sammul – Eduard lavastuses „Millest tekivad triibud?” ([Eesti Draamateater](#)) ja Charles Blondin lavastuses „Niagara ületamine” ([Kinoteater](#))

Tarvo Sõmer – Mihkel lavastuses „Tema taevaliku Õnnküla potitehas” ([Ajateater](#)) ja toriseja Esko lavastuses „Kõike head, vana toriseja” ([Rakvere teater](#))

Juhan Ulfsak – osaleja lavastuses „Kas te olete oma kohaga rahul” ([Kanuti Gildi SAAL](#))

Priit Võigemast – Mayer Lehman, Robert Lehman jt lavastuses „Lehman Brothers” ning Porfiri Petrovitš lavastuses „Kuritöö ja karistus” (mõlemad [Eesti Draamateater](#))

Naispeaosatäitja auhind

Luule Komissarov – Kaata lavastuses „Katkuhaud” ([Ugala teater](#))

Anu Lamp – Irmgard Litten lavastuses „Nad tulid keskööl” ([Tallinna Linnateater](#))

Mirtel Pohla – Lola lavastuses „Triller” ([Ugala teater](#))

Ilo-Ann Saarepera – Flavia de Luce lavastuses „Piruka magus põhi” ja Askuri naine lavastuses „Valged põdrad” (mõlemad [Ugala teater](#))

Marika Vaarik – Juhataja lavastuses „Pigem ei” ja osatäitja lavastuses „Sa oled täna ilusam kui homme” (mõlemad [Von Krahli teater](#))

Meeskõrvalosatäitja auhind

Riho Kütsar – Aleksei lavastuses „Kaalud” ([Vanemuise teater](#)) ning Hægstadi peremees, Dovre-vana, Master Cotton, Fella ja Kokk lavastuses „Peer Gynt” ([Vanemuise teater](#), [Ugala teater](#) ja TÜ Viljandi kultuuriakadeemia)

Jörgen Liik – Wanamun lavastuses „Pigem ei” ja osatäitja lavastuses „Sa oled täna ilusam kui homme” (mõlemad [Von Krahli teater](#))

Arvi Mägi – Turja Laas lavastuses „Õitsev meri” ([Kuressaare teater](#))

Peeter Tammearu – Stomil lavastuses „Tango” ([Endla teater](#))

Kristo Viiding – osatäitmised lavastuses „Millest tekivad triibud?” ([Eesti Draamateater](#))

Naiskõrvalosatäitja auhind

Mari Abel – Küpsis lavastuses „Pigem ei” ja osatäitja lavastuses „Sa oled täna ilusam kui homme” (mõlemad [Von Krahli teater](#))

Piret Krumm – Emma, Irina, Adessa, Keit, Mirjam, Doris ja Saara lavastuses „Tallinnville” ([VAT teater](#))

Helena Lotman – Sonja lavastuses „Kuritöö ja karistus” ([Eesti Draamateater](#))

Terje Pennie – Ema lavastuses „Sorri, ei saa aidata” ([Ugala teater](#))

Inga Salurand – osatäitmised lavastuses „Millest tekivad triibud?” ([Eesti Draamateater](#))

Eriauhind

Marius Ivaškevičius – [Vabal Laval](#) esitatud kuraatoriprogramm, mis on peegeldanud postsovetliku Ida-Euroopa ühiseid kogemusi värskes vormis.

Maarja Mitt-Pichen, Märt Avandi, Ivar Põllu, Kristiina Põllu ja Rene Liivamägi – „Anne lahkub Annelinnast”, valushele autoriteatri sähvatus ([Tartu Uus Teater](#))

Andres Noormets – „Valged põdrad”, lummuvalt kummastav atmosfääriloome ([Ugala teater](#))

Kristjan Suits, Evelin Võigemast ja Sten-Johan Lill – „Inimese hää”, julgus tõusta oludest kõrgemale ([Tallinna Linnateater](#))

Urmas Vadi – „Millest tekivad triibud?”, klassikast ammutatu, ruumileidlikkuse ja mängurõõmu põiming ([Eesti Draamateater](#))

Muusikaauhind

Žürii: Kerri Kotta (esimees), Alvar Loog, Kristel Pappel, Karmen Puis ja Jaanika Rand-Sirp

Pavlo Balakin – nimiosa Gaetano Donizetti ooperis „Don Pasquale” ([rahvusooper Estonia](#))

Tamar Nugis – doktor Malatesta osatäitmine Gaetano Donizetti ooperis „Don Pasquale” ([rahvusooper Estonia](#))

Alla Sigalova – lavastaja-koreograaf lavastuses „Minu veetlev leedi” ([Vene teater](#))

Priit Volmer – nimiosa Gaetano Donizetti ooperis „Don Pasquale” ([rahvusooper Estonia](#))

Balletiauhind

Žürii: Enn Suve (esimees), Tiit Härm, Kaja Kreitzberg, Dagmar Rang-Saal ja Tatjana Voronina

Teet Kask – balleti „Kuldne tempel” koreograaf-lavastaja ([Birdname](#))

Marina Kesler – balleti „Anna Karenina” koreograaf-lavastaja ([Eesti rahvusballett](#))

Ketlin Oja – Alice lavastuses „Alice Imedemaal”, nimiosa lavastuses „Giselle” ja solist „Tšaikovski meistriteoste” lavastustes „Serenaad” ja „Tšaikovski 6. sümfoonia” (kõik [Eesti rahvusballett](#))

Cristiano Principato – Vronski lavastuses „Anna Karenina”, Ärtu Soldat lavastuses „Alice Imedemaal”, Pähklipureja-prints lavastuses „Pähklipureja” ja solist „Tšaikovski meistriteoste” lavastuses „Serenaad” (kõik [Eesti rahvusballett](#))

Anna Roberta – nimiosa lavastuses „Anna Karenina”, Odette/Otilie lavastuses „Luikede järv” ja solist „Tšaikovski meistriteoste”

lavastuses „Serenaad” (kõik [Eesti rahvusballett](#))

Tantsuauhind

Žürii: Kai Valtna (esimees), Henri Hütt, Marie Pullerits, Jaak Pöldma ja Oksana Tralla

Karolin Poska – „Sinu nirvaanale”, performance’i-kunsti ja koreograafiat ühendav rännak kahetsusteta elu poole ([Kanuti Gildi SAAL](#))

Helen Reitsnik – fenomenaalselt esteetikakategooriaid ühendav, stampidest vaba ja karismaatiline tantsija lavastustes „Sinust saab tantsija” (Sõltumatu Tantsu Lava ja e-lektron), „Habras ilu” ja „FN” (mõlemad Fine5 [tantsuteater](#))

Külli Roosna ja Kenneth Flak – „Two Body Orchestra”, kahe keha võit orkestri mastaapsuse, au ja suursugususe üle (Sõltumatu Tantsu Lava, Scenekunst Sør ja Dansearena Nord)

Karl Saks – „Planet Alexithymia”, keha, ruumi ja tajumatuse vahelisust kompav teadusulmeline koreograafia ([Kanuti Gildi SAAL](#) ja e-lektron)

Etendus kunsti auhind

Žürii: Ott Karulin (esimees), Maria Arusoo, Luule Epner, Kristiina Garancis ja Bert Raudsep

Mart Koldits, Kairi Mändla, Jan Teevet, Joosep Uus, Johannes Richard Sepping, Ursel Tilk, Kirill Havanski, Kalle Tikas ja Jari Matsi – „*****” ([Von Krahli teater](#) ja [Paide teater](#))

Lauri Lagle – väljendusvahendite sümfoonia lavastuses „Sa oled täna ilusam kui homme” ([Von Krahli teater](#))

Birgit Landberg – uurimuslik ja ajakajaline rännaklavastus „Inimesed ja numbrid” ([Vaba Lava](#))

Maike Lond, Kaie Olmre, Taavet Jansen, Hendrik Kaljujärv, Kristjan Jansen, Andrus Aaslaid, Katrin Aaslaid, Jaan Evert, Andrus Laansalu ja Bohdana Korohod – uuenduslik ja uuendav etenduskeskkond [elektron.live](#)

Jarmo Reha – terav kohalolu lavastuses „WhiteWash” ([Vaba Lava](#))

[Teatritöötajate auhinnad](#)

Žürii: Heigo Teder (esimees), Pille Jänes, Anu Konze, Marika Raudam, Margus Vaigur ja Mait Visnapuu

Lavastust ettevalmistava töötaja auhind

Liis Aedmaa – Ugala teatri dramaturg, kes on oma tööga tõestanud, et loomingulise ja täpse tekstitajuga dramaturgil on lavastusprotsessis tähtis osa.

Mait Sarap – Vanemuise teatri dekoratsiooniala assistent, kes on loonud nutikaid insener-tehnilisi dekoratsioonilahendusi ka pealtnäha kõige võimatumatele ideedele.

Kadri Varblane – Eesti Draamateatri kostüümilao hoidja, kelle eestvedamisel valmis möödunud aastal kostümeerija kutsestandard ja kellest on kujunenud lavastuskunstnikele usaldusväärne partner kostüümide komplekteerimises.

Etendust teenindava töötaja auhind

Tarmo Matt – Kuressaare teatri tehnikajuht ja valgusmeister, kes teenindab ühes väiketeatris kõiki tehnilisi valdkondi kõrgel professionaalsel tasemel.

Johannes Tammsalu – Eesti Draamateatri etendusteenistuse juht, kelle ajal on lavastuste tehniline pool olnud täieliku hoole all, loominguline mõte on saanud vabalt lennata ning eesriide avanedes on ta juhatanud kõiki veatult laval ja lava taga.

Kaie Uustal – Vanemuise teatri kunstnik-rekvisiitor, kuid mitte ainult! Etenduse juhina pani ta Luunja valla suvelavastuses „Keisri usk” oma töökuse, täpse silma ja heatahtlikkusega ühte jalga käima kogu kireva lavastusmeeskonna.

Haldus- ja administratiivtöötaja auhind

Eneli Järs – Kanuti Gildi SAAL-i projektijuht, kelle järjepideva tutvustustöö ja organiseerimise tulemusel on Eesti etenduskunstnikud jõudnud lavale ka mujal Euroopas.

Taivo Pahmann – rahvusoper Estonia tehnikadirektor, kes peadirektori kohusetäitjana juhtis teatrit möödunud aastal kindla käega edasi ja on andnud suure panuse teatri tehniliste töötajate kutsesüsteemi ülesehitamisse.

Marika Tint – Rakvere teatri korraldusjuht, kes on edukalt juhtinud teatri reklaami-, turundus- ja müügitööd, edendanud Eesti etendusasutuste liidu heaks töötades teatritevahelist koostööd ning olnud ühise ressursiplaneerimise programmi idee eestvedaja.

Reet Neimari kriitikaauhind

Žürii: Kadi Herkül (esimees), Kaija M. Kalvet, Kalju Orro, Annemari Parmakson, Priit Põldma, Anne-Ly Sova ja Katarina Tomps

Eero Epner – teatripildi lõikavalt kujundlik, nukker-irooniline peegeldamine „Karini ja Marko” artiklisarjas: „Karin ja Marko” (Sirp 14.2.2020), „Karin ja Marko 2” (Teater. Muusika. Kino 2020, nr 3), „Mati Undi puudumine” (Sirp 12.6.2020) ning „Harmooniline õnnelik inimene” (Sirp 7.8.2020)

Luule Epner ja Eero Epner – teatri- ja tegevuskunsti piirialade põhjalik avamine kunstnikuportree vormis: „Ene-Liis Semperi autorilavastuste hübriidne esteetika” (Kunstiteaduslikke Uurimusi 2020, kd 29)

Kaja Kann – etenduskunsti ja nüüdistantsu isikupärane, otsekohene ja üldistusjõuline kajastamine: „Vägivalla estetiseerimine on lavastaja otsus” (Sirp 10.1.2020) ja „Üleharitud koreograafide tupikseis” (Sirp 13.3.2020)

Valle-Sten Maiste – kultuuriloolise taustsüsteemi ja subjektiivse hinnangu veenev ühendamine ning etendajat toetav hoiak: „Elu, mis on hooliv ja aus nagu Ansip ning truu nagu Leslie Da Bassi Naine” (Teater. Muusika. Kino 2020, nr 2), „Mehe pilkamine Annelinnas” (Sirp 15.5.2020), „Miljoni dollari kvarteti hääbumisgruuv” (Sirp 11.9.2020) ning arutlused „Teatrivahi” raadio- ja taskuhäälingusaadetes

Riina Oruaas – teooriavahendite osav kasutamine konkreetseid kunstinähtusi analüüsides ja selgitades: „Musta laega lavastus” (Postimees 3.2.2020) ja „Tartu interdistsiplinaar”, brikolööride pidu” (Teater. Muusika. Kino 2020, nr 11)

Algupärase dramaturgia auhind

Antakse kahe viimase aasta jooksul lavale jõudnud algupärase teatriteksti eest (näidend, dramatiseering, adaptatsioon, lavastustrupi ühislooming).

Žürii: Riina Oruaas (esimees), Heidi Aadma, Tambet Kaugema, Priit Pedajas ja Peeter Sauter

Julia Aug – „Minu Eesti vanaema”

Piret Jaaks – „Siirderiitujad” (lavastus „Valged põdrad”)

Ott Kilusk – „Kirvetüü”

Ivar Põllu – „Anne lahkub Annelinnast”

Jaan Undusk – „Suur Siberimaa”

Salme Reegi lasteteatri auhind

Žürii: Anneli Saro (esimees), Iir Hermeliin, Tambet Kaugema, Kairi Kruus ja Kirsten Simmo

Jaanika Juhanson – lavastajatöö luulelavastuses „Tähemängud ja mängutähed” ([teatri-](#) ja muusikamuuseum)

Sandra Lange – näitleja-, kunstniku- ja lavastajatöö põnevuslavastuses „Canterville'i kummitus” ([Kellerteater](#))

Ilo-Ann Saarepera – näitlejatöö noorte krimiloos „Piruka magus põhi” ([Ugala teater](#))

Karl Sakrits – lavastajatöö väikelastelavastuses „Tulipunane vihmavari” ([Eesti Noorsooteater](#))

Mare Tommingas – lavastaja- ja koreograafitöö lasteballetis „Tilda ja tolmuingel” ([Vanemuise teater](#))

Sõnalavastuste muusikalise kujunduse ja originaalmuusika auhind

Auhinda rahastab Eesti autorite ühing.

Žürii: Olav Ehala (esimees), Tauno Aints, Tõnu Kõrvits ja Ardo Ran Varres

Jakob Juhkam – originaalmuusika lavastustele „Pigem ei” ([Von Krahli teater](#)) ning „Kuritöö ja karistus” ([Eesti Draamateater](#))

Lauri Kaldoja, Joel Remmel, Heikko Remmel ja Ahto Abner – originaalmuusika ja muusikaline kujundus lavastusele „Lehman Brothers” ([Eesti Draamateater](#))

Feliks Kütt, Ott Kilusk ja Jaanus Mehikas – muusikaline kujundus ja laulud lavastusele „Nagu süldikeeduvesi” ([Endla teater](#))

Riina Roose ja Jaak Jürisson – muusikaline kujundus lavastusele „Osnap” ([Tallinna Linnateater](#))

Villem Rootalu – originaalmuusika ja muusikaline kujundus lavastusele „Sõsara sõrmeluud” ([Misanzen](#))

Teatripäeva erisaade

Tänavused [teatriauhindade](#) laureaadid kuulutatakse välja **27. märtsil** [teatripäeva erisaates](#), mida valmistavad ette ERR, Eesti teatriliit ja [Eesti etendusasutuste liit](#). Eesti [teatri auhindadega](#) kaasnevad Eesti kultuurkapitali näitekunsti sihtkapitali preemiad.

Saade on **ETV** eetris rahvusvahelisel teatripäeval, **27. märtsil kell 21.35.**

Saate režissöör on Elo Selirand, toimetaja-saatejuht Reet Weidebaum.

Valitsuse kehtestatud piirangute tõttu 27. märtsil Vaba Lava Narva teatrikeskuses teatripidu ei toimu.

- PISITEKST -

-

Vormivärskus iseloomustab kõiki esiletõstetud lavastusi.

-

Küll oli arvukalt osatäitmisi, mille psühholoogiline sisseelamine oli eriliselt kande.